

26 643 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

33 009 Innovatiebeleid

Nr. 1538 Brief van de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de Nederlandse AI-fabriek (NLAIF), zoals toegezegd op 2 maart jl. bij het Wetgevingsoverleg commissie Digitale Zaken ter behandeling van de digitaliseringsonderdelen in de ontwerpbegrotingen BZK, EZ en J&V. Sinds de toekenning van Europese financiering door EuroHPC in oktober 2025 zijn belangrijke stappen gezet in de verdere inrichting en operationalisering van de Nederlandse AI-fabriek in Groningen.

De Nederlandse AI-fabriek vormt een strategische investering in het AI-ecosysteem en de digitale en technologische weerbaarheid van Nederland en Europa. De AI-fabriek zal bestaan uit een expertisecentrum en een AI-geoptimaliseerde supercomputer. Hiermee ontstaat een publiek toegankelijke infrastructuur die bedrijven, kennisinstellingen en overheden ondersteunt bij de ontwikkeling van betrouwbare en verantwoorde AI-toepassingen.

De Nederlandse AI-fabriek wordt ontwikkeld door een consortium bestaande uit Stichting Nederlandse AI-fabriek, SURF, AIC4NL, TNO en Samenwerking Noord. De totale investering bedraagt rond €200 miljoen, afkomstig uit Europese, nationale en regionale middelen.

Het consortium werkt aan de voorbereidingen voor de ingebruikname van het expertisecentrum. Het expertisecentrum zal worden gevestigd in de voormalige Niemeyer-fabriek in Groningen en zal medio 2026 een start maken. Op 21 september zal ik een bezoek brengen aan Niemeyer. Totdat de supercomputer operationeel is, richt het expertisecentrum zich voornamelijk op het ondersteunen van bedrijven, kennisinstellingen en overheden bij aanvragen voor toegang tot andere Europese AI-fabrieken binnen het kader van de EuroHPC Joint Undertaking (EuroHPC JU). Inmiddels is een Raad van Toezicht van de Stichting Nederlandse AI-fabriek ingesteld en is de werving gestart voor een tweekoppig directieteam dat leiding zal geven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie.¹

Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de AI-geoptimaliseerde supercomputer in volle gang. De aanbesteding voor de AI-supercomputer is van start gegaan en wordt uitgevoerd door de EuroHPC JU, in samenwerking met het consortium. Daarnaast loopt ook de aanbesteding voor de huisvesting van de AI-supercomputer. De verwachting blijft dat deze begin 2028 volledig beschikbaar zal zijn voor gebruikers. De AI-supercomputer moet onderzoekers, startups, mkb-bedrijven en publieke organisaties toegang bieden tot hoogwaardige rekenkracht die noodzakelijk is voor de ontwikkeling van geavanceerde AI-modellen en toepassingen.

In de afgelopen periode is tevens gewerkt aan de verdere concretisering van toepassingsgebieden en de ontwikkeling van het ecosysteem. Zo wordt onder andere in de regio Groningen en Noord-Drenthe met veel inzet gewerkt aan de ontwikkeling van concrete AI use cases voor sectoren als landbouw, energie, en zorg. In de precisielandbouw kunnen bijvoorbeeld drones en robots, ondersteund door AI, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, water en kunstmest verminderen. Hierdoor wordt de landbouwproductie efficiënter en duurzamer.² In de zorg biedt de AI-fabriek mogelijkheden om

¹ [Raad van Toezicht van de Stichting Nederlandse AI-fabriek bij elkaar - Nederlandse AI-fabriek](#)

² Kamerstuk 33 009, nr. 179.

ziekenhuisdata te analyseren en om beter te voorspellen welke behandeling voor welke patiënt optimaal is.³

De Nederlandse AI-fabriek sluit aan bij bredere Europese ambities op het terrein van technologische soevereiniteit en strategische autonomie. In een geopolitieke context waarin de vraag naar AI-rekenkracht sterk toeneemt, acht het kabinet het van belang dat Nederland beschikt over eigen publieke basis AI-infrastructuur. Dit draagt niet alleen bij aan innovatie en economische groei, maar ook aan het behoud van publieke waarden en veilige toepassing van AI.

Het kabinet blijft de voortgang van de Nederlandse AI-fabriek nauwgezet volgen en zal uw Kamer bij belangrijke nieuwe ontwikkelingen informeren over onder andere de operationalisering van het expertisecentrum, de realisatie van de AI-supercomputer en de verdere uitwerking van publiek-private samenwerkingen.

De staatssecretaris Economische Zaken en Klimaat,
W.J.M. Aerdts

³ [UMCG opgetogen over komst AI-Factory naar Groningen](#)